

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.210/2008/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2008. szeptember 25. tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt a **terhelt** ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által meghatalmazott védője útján benyújtott felülvizsgálati indítvány elbírálása során a Miskolci Városi Bíróság 27.B.3793/2005/22. számú ítéletét, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Bf.305/2007/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Miskolci Városi Bíróság a 2006. december 14. napján kelt 27.B.3793/2005/22. számú ítéletével a terheltet halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt 1 év 2 hónap - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - fogházbüntetésre és 1 év 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Kötelezte a terheltet az eljárás során felmerült 276 172 forint büntügyi költség megfizetésére.

Az ítéleti tényállás szerint a terhelt 2004. október 15-én a kora esti órákban, borult, esős időben, korlátozott látási viszonyok

között, a hibátlan, nedves felületű aszfalt burkolatú úttesten, folyamatos gépkocsisorban, 20-25 méteres követési távolságot tartva vezette a munkáltatója tulajdonát képező személygépkocsit a város belterületén. A terhelt haladási iránya felől egyenes vonalvezetésű, kétirányú, irányonként egy-egy forgalmi sávú úttesten, 30-40 km/óra sebességgel közelítette meg a kijelölt gyalogos átkelőhelyet, ahol villogó sárga fény figyelmeztetett a veszélyes helyre. A terhelt a neki jobbról lelépő, sötét színű nadrágban és sötét kabátban az úttesten 1,6 méterre behaladó gyalogost késve észlelte, ezért nem biztosította áthaladási elsőbbségét, és a gépkocsival elütötte. A sértett a baleset következtében olyan súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett el, hogy a szakszerű orvosi beavatkozás és kórházi kezelés ellenére 2004. december 11-én meghalt.

Az ítélet jogi indokolásában rögzíti, hogy a műszaki szakértő megállapításából kitűnően a gyalogos az elütés helyéig 1,6 méter körüli utat tett meg, amelynek időigénye 2 másodperc volt, ekkor a személygépkocsi az elütés helyétől 21-23 méter közötti távolságra járt. Erről a helyről késedelem nélküli vészfékezés alkalmazásával a terheltnek az elütés helyéig történő megállásra legfeljebb 38-43 km/óra közötti sebesség esetén lett volna lehetősége.

A terhelt a veszélyhelyzetet az elütés pillanata előtt 1,4-1,5 másodperccel ismerte fel, ekkor a gépjármű a későbbi elütési helytől 15-16 méterre volt. A személygépkocsi késedelem nélküli vészfékezés mellett az elütés helyéig legfeljebb 30-34 km/óra közötti sebességről lett volna megállítható. Így a veszélyhelyzet kezdetéhez (a gyalogos úttestre lépésének pillanata) képest 0,5-0,6 sec. cselekvési-észlelési időeltérés mutatható ki.

Mindebből a bíróság azt a jogi következtetést vonta le, hogy a terhelt figyelmetlen vezetésével megszegte a közúti közlekedés

szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 43. § (1) bekezdésében foglalt közlekedési szabályt, miszerint a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a járművel a gyalogosnak elsőbbséget kell adni. Vétett a (2) bekezdésben foglalt rendelkezés ellen is, amikor azt a helyet, ahol az (1) bekezdés értelmében a gyalogosnak elsőbbsége van, járművével nem fokozott óvatossággal és mérsékelt sebességgel közelítette meg oly módon, hogy az elsőbbségadási kötelezettségének - a szükséghez képest megállással is - eleget tudjon tenni, és e kötelezettségének teljesítése tekintetében a gyalogosokat a jármű sebességével ne tévessze meg. Ezért a terhelt KRESZ szabályszegő magatartása és a bekövetkezett halálos eredménnyel járó baleset között az ok-okozati kapcsolat fennáll.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2007. november 7. napján jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a terhelttel szemben kiszabott fogházbüntetés tartamát 8 hónapra, a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 1 évre mérsékelte, valamint a büntügyi költség összegét helyesbítette.

A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú ítélet tényállását alapul véve kifejtette, hogy bár a jelentős sértetti közrehatás (KRESZ 21. § (6) bekezdés) kétségtelenül fennáll, a baleset bekövetkezésével közvetlen ok-okozati összefüggésben a terhelt közlekedési szabályszegése áll. A határozat indokolásából kitűnően a fellebbviteli eljárásban foganatosított bizonyítás során meghallgatott műszaki szakértő megerősítette, hogy a 40 km/órát meg nem haladó sebességű, ABS-szel felszerelt járművel még nedves útfelület esetén sem különösebben kockázatos manőver egy vészfékezés. A másodfokú bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a terhelti jármű vészfékezéséből eredő baleseti kockázata lényegesen kisebb lett volna, mint a terhelt által alkalmazott

lassabb fékezés mellett a gyalogos elütésének kockázata (másodfokú ítélet 4. oldal 11. bekezdés).

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt meghatalmazott védője útján nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt okból. Az indítványozó álláspontja szerint a baleset oka kizárólag a sértett gyalogos KRESZ 21. § (6) bekezdésének megszegésében megnyilvánuló közlekedési szabályszegés volt. A terhelt egy gépkocsisorban haladt, járművének a gyalogos-átkelőhely megközelítésénél elvárható mérsékelt sebessége megfelelt a bírói gyakorlat által kialakított elvárásnak. Ezért büntetőjogi felelősségének megállapítására az ítéletekben rögzített KRESZ szabály téves értelmezése miatt került sor. Az indítványozó részletesen kifejtett álláspontja szerint a vészfékezés nem tartozik a közlekedési kötelezettségek közé, ezért a vészfékezéssel történő baleset-elhárítás elmulasztása büntetőjogi felelősség, bűnösség megállapításának alapja sem lehet. Ezért a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.684/2008. számú átiratában az első- és másodfokú bírói határozat hatályban tartását indítványozta. Álláspontja szerint a terhelt az adott forgalmi helyzetben (borult, esős idő, korlátozott látási viszonyok, nedves felületű aszfalt, veszélyes helyre utaló villogó sárga lámpa) a gyalogos úttestre lépésének pillanatához képest 0,5-0,6 sec. közötti észlelési és cselekvési késedelemben volt. A kijelölt gyalogos-átkelőhely fokozott figyelemmel és körültekintéssel történő megközelítésének kötelezettsége miatt a terhelttől feltétlenül elvárható volt a gyalogos elütésének vészfékezés útján történő elhárítása. A KRESZ 43. § (4) bekezdésének b) pontja értelmében pedig a terheltnek fokozottan ügyelnie kellett volna a figyelmetlenül haladó sértett biztonságának megóvására is.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a legfőbb ügyész képviselője az írásbeli átiratában foglaltakat fenntartotta. A védő a felülvizsgálati indítvánnyal egyezően szólalt fel.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálatot a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt okból végezte el, mivel a védői érvek a terhelt bűnösségét megalapozó anyagi jogi tévedésre hivatkoztak.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A jogerős ügydöntő határozatban megállapított és a felülvizsgálati eljárásban is irányadó ítéleti tényállás szerint a terhelt folyamatos kocsisorban, 20-25 méteres követési távolsággal vezette a személygépkocsit, borult, esős időben, korlátozott látási viszonyok között. A kijelölt gyalogos-átkelőhelyet, amelyre - az úttest melletti fák takaró hatása miatt - veszélyes helyre utaló villogó sárga lámpa figyelmeztet, kb. 30-40 km/óra sebességgel közelítette meg. Személygépkocsijával a kellő figyelem és körültekintés nélkül az úttestre lelépő gyalogos későbbi elütési helyétől 21-23 méterre járt, ahonnan járművét vészfékezéssel akkor tudta volna megállítani, ha 38-40 km/óra sebességnél nem nagyobb sebességgel közlekedik.

A kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a gyalogosokat elsőbbség illeti meg: a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a járművel a gyalogosnak elsőbbséget kell adni (KRESZ. 43.§ (1) bekezdés). Azt a helyet, ahol az (1) bekezdés értelmében a gyalogosnak elsőbbsége van, járművel csak fokozott óvatossággal és mérsékelt sebességgel szabad megközelíteni úgy, hogy a vezető elsőbbségadási kötelezettségének - a szükséghez képest megállással is - eleget tudjon tenni, és e

kötelezettsége teljesítése tekintetében a gyalogosokat a jármű sebességével ne tévessze meg (KRESZ. 43.§ (2) bekezdés).

Azonban a gyalogos elsőbbségi helyzete sem feltétlen, hiszen köteles eleget tenni a KRESZ. 21. §-ának (5) és (8) bekezdésében írtaknak. Az úttestre csak akkor léphet, ha annak veszélytelenségéről meggyőződött, illetőleg az úttestre váratlanul nem léphet.

A balesetért való felelősség, az esetleges közrehatás tekintetében való állásfoglalás kialakításához a baleset résztvevőinek (az adott ügyben a járművet vezető terhelt és a sértett gyalogos) közlekedési magatartásának vizsgálata elengedhetetlen. E nélkül nem állapíthatók meg, hogy melyek azok a szabályszegések, amelyek a bekövetkezett balesettel okozati kapcsolatban állnak.

Alapvetően a KRESZ 43. § (2) bekezdése, amely a gyalogos-átkelőhely megközelítésekor fokozott óvatosságot és olyan mérvű sebességcsökkentést ír elő, ami - akár megállással - lehetővé teszi az elsőbbségadást. Ez a közlekedési szabály a járművezetőre nézve felkészülési kötelezettséget tartalmaz, mert várható veszélyről (gyalogos lelépés) van szó.

A gyalogos-átkelőhely megközelítéséhez megkívánt mérsékelt sebességre számszerű adatot a közúti közlekedés szabályai - miként ezt a KRESZ 39. § (1) bekezdése a vasúti átjárónál előír - nem állapítanak meg, ugyanakkor a gyalogos elsőbbségét - végső esetben a járművel történő megállással is - biztosítani köteles a gépjárművezető.

A fentiekből következik, hogy a védő által hivatkozott zsinórmértéket adó (BH. 1998. 7. számú eseti) döntés - az eltérő baleseti szituáció miatt - a jelen ügyben nem alkalmazható, az a megállapított tényállástól eltérő helyzetre vonatkozik.

A terhelt által a gyalogos-átkelőhely megközelítésekor alkalmazott 30-40 km/óra sebesség az adott út és időjárási viszonyokra tekintettel nem tekinthető biztonságosnak. Ez a sebesség nem tette lehetővé, hogy elsőbbségadási kötelezettségének - ne vészfékezéssel, hanem intenzív lassító fékezéssel - eleget tegyen. A balesetért való felelősségét nem a vészfékezés elmaradása alapozza meg. Szabályszegő közlekedési magatartása azért felróható, mert a gyalogos-átkelőhely megközelítésekor az általa megválasztott sebesség nem felelt meg annak a mérsékelt sebességnek, ami a gyalogos-átkelőhely (az ítéletben rögzített időjárási, út- és forgalmi viszonyok között történő) megközelítése során a járművezetőtől elvárható.

A közúti forgalomban részt vevő gépjárművezetőknek nincs - semmilyen közlekedési helyzetben, ekként valamely veszély elhárítása érdekében sem - vészfékezési kötelezettsége (BH.2004/48.). A vészfékezés fogalma, alkalmazásának feltételei a KRESZ-ben nem szerepelnek, minthogy ilyen fékezés a jármű vezetőjére és közvetlen forgalmi környezetére nézve önmagában is veszélyt jelenthet. A vészfékezés miatt büntetőjogi felelősség megállapítására nincs lehetőség.

Ezért téves a másodfokú bíróság okfejtése, hogy a terhelt az általa alkalmazott sebesség mellett is elháríthatta volna az elütést vészfékezéssel, sőt a 40 km/óra sebességet meg nem haladó sebességű, ABS-szel felszerelt járművel még nedves útfelület esetén sem különösebben kockázatos manőver a vészfékezés (másodfokú ítélet 4. oldal 10. bekezdés).

A sértett halálához vezető balesetet tehát alapvetően a terhelt közlekedési szabályszegése idézte elő, s ez büntetőjogi felelősségét megalapozza. Cselekményének anyagi jogi minősítése törvényes.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul. Ez esetben a Be. 423. §-ának (3) bekezdése értelmében a bíróság az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2008. szeptember 25. napján

*Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró*

*A kiadmány hitelül
bírószági ügyintéző
Kné*